

Brüssel, 14.7.2021
COM(2021) 393 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi piirialad: Euroopa integratsiooni eluslaborid

1. SISSEJUHATUS

Kui Euroopa Komisjon teatise „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“¹ (edaspidi „2017. aasta teatis“) vastu võttis, ei osanud keegi arvata, et kolme aasta möödudes teadvustame endale selgelt sisepiiride olemasolu, sest paljud piiripunktid suletakse ja võetakse enneolematuid meetmeid, mis piiravad inimeste liikumisvabadust ja takistavad piiriülest elu.

2017. aasta teatises rõhutati, et piirialadel on Euroopa integratsiooniprotsessis väga oluline roll. Paljud piirialade esindajad nimetavad neid alasid „Euroopa integratsiooni laboriteks“, sest seal toimub intensiivne piiriülene suhtlus ja paljude inimeste igapäevane tegevus leiab aset mõlemal pool piiri. Need on piirkonnad, kus ühtse turu ja liikumisvabaduse eelised on väga nähtavad ning kus Euroopa integratsiooni uusi ideid ja lahendusi sageli esimest korda katsetatakse.

2017. aasta teatises toodi esile ka paljusid piiriülese elu aspekte mõjutavad püsivad probleemid: piiriülese ühistranspordi puudumine, oskuste ja diplomite tunnustamisega seotud raskused, piiratud juurdepääs läheduses osutatavatele avalikele teenustele ning asjaolu, et sageli puuduvad ühiste ressursside, probleemide ja võimaluste ühiseks haldamiseks tõeliselt piiriüleised juhtimissüsteemid. Piiriüleste piirkondade eesmärkide saavutamist on sageli pärssinud lahknevad siseriiklikud õigusnormid, mis tulenevad erinevustest ELi õigusraamistiku, näiteks ELi direktiivide rakendamisel.

2020. ja 2021. aastal näitas **COVID-19 pandeemia** selgelt, kui tihedalt on ELi liikmesriigid ja piirkonnad omavahel seotud. Kahjuks näitas see ka seda, kui haavatavad võivad olla ELi sisepiirid ning kui kiiresti võidakse avatud ruumi ja vaba liikumise eelised kaotada, ehkki ajutiselt. Mitmes liikmesriigis olid esimesteks meetmeteks sisepiiridel piirikontrolli taastamine ja oma territooriumile sisenemise keelamine naabritele, kes tavaolukorras ületavad sageli piiri mitmesugustel põhjustel. Paljudel piirialadel muutus nende meetmete negatiivne mõju kiiresti väga nähtavaks². See halvas teenused, sealhulgas terviseteenused, kuna piirialatöötajatel kadus juurdepääs oma töökohtadele. Kaupade vaba liikumise takistused pärssisid hädavajaliku meditsiinivarustuse tarnimist. Ka üldsus osutas sellele negatiivsele mõjule: komisjoni poolt 2020. aastal korraldatud avalikus konsultatsioonis piiritakistuste ületamise kohta³ teatas 65 % vastajatest, et piiride sulgemise tõttu tajuvad nad piire senisest enam takistusena. Seepärast võetakse COVID-19 pandeemiast saadud kogemusi ja õppetunde asjakohaselt arvesse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva sisepiirideta ala strateegias,⁴ mis hiljuti vastu võeti. Lisaks sellele on komisjon ette valmistamas Schengeni piirieskirjade muudatust, mille eesmärk on praeguses süsteemis kindlakstehtud puudused kõrvaldada.

Samas on aastakümneid kestnud heanaaberlikud suhted ja konstruktiivne piiriülene koostöö toonud kaasa ka märkimisväärse solidaarsuse. Liikmesriigid, kus intensiivravi vajavate patsientide arv ei olnud väga suur, pakkusid abi ja võtsid oma tervishoiuasutustes vastu patsiente suuremate ravivajadustega naaberriikidest. Mõnedel piirialadel koordineerisid väljakujunenud piiriüleised struktuurid kriisile reageerimist ja toimisid usaldusväärse teabe väärtusliku allikana inimeste jaoks, keda muutuvad ja vastuolulised eeskirjad sageli segadusse ajasid. Samuti nägime ikka ja jälle lihtsa inimliku empaatia ilminguid naaberkogukondade vahel.

¹ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“, COM(2017) 534 final, 20. september 2017.

² Vt „The effects of Covid-19 induced border closures on cross border regions“, ISBN 978-92-76-28398-0 ja 978-92-76-28400-0.

³ Avalik konsultatsioon piiritakistuste ületamise kohta (2020), kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/regional_policy/et/newsroom/consultations/border-2020/.

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomise strateegia“, COM(2021) 277, 2. juuni 2021.

Solidaarsus piirialadel COVID-19 pandeemia ajal⁵

Luksemburgi, Belgia, Prantsusmaa ja Saksamaa suurpiirkonnas moodustati pandeemia rakkerühm, kelle ülesanne oli koordineerida pandeemia reageerimist mitmel tasandil (nt intensiivravi voodikohtade kättesaadavuse jälgimine).

Naaberlinnades Görlitzis (Saksamaa) ja Zgorzeleci (Poola) korraldatud erakorralises olukorras (nt leetrite massilise puhangu korral) tegutsemise ühisõppuste käigus saadud kogemusele tuginedes loodi COVID-19 pandeemia ajal piiriülene teabevahetusüsteem.

Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus Bánát Triplex Confinium ühendab Ungari, Rumeenia ja Serbia kolmepoolset piirialal asuvaid kohalikke omavalitsusüksusi. Rühmitus tuli kokku, et toimetada Ungarist 37-le rühmituses osalevale Rumeenia omavalitsusüksusele hädavajalikud näomaskid ja kätepuhastusvahendid.

Austria ja Itaalia piirialal saatis Lõuna-Tiroomi piirkond kaitsevahendeid Bolzano ja Trentino autonoomsetesse provintssidesse ning Tiroomi linnade Innsbrucki, Halli ja Linzi haiglad hoolitsesid intensiivravi vajavate Itaalia patsientide eest.

Euroopa Komisjon reageeris oma õiguslike volituste piires operatiivselt, avades kiiresti „rohelised koridorid“ oluliste kaupade transiidiks ning võttes vastu kahed suunised: töötajate vaba liikumise kohta⁶ ja erakorralise abi kohta piiriüleses tervishoius⁷.

Lisaks käsitleti komisjoni ettepaneku alusel vastu võetud nõukogu soovitus (EL) 2020/1475⁸ ja selle muudatus (EL) 2021/119⁹ koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel. Muudatusega nähti ette erieeskirjad piirialade elanikele, kes ületavad sageli piiri selleks, et minna tööle või kooli, saada arstiabi või hoolitseda pereliikmete eest. Neilt ei tohiks nõuda karantiini jäämist, kui nad ületavad piiri hädavajalikel eesmärkidel. Lisaks, kui sellistel aladel kehtestatakse piiriülese reisimise korral testimisnõue, peaks testimise sagedus olema proportsionaalne. Kui epidemioloogiline olukord on mõlemal pool piiri ühesugune, ei tuleks reisimisel testimisnõuet kehtestada.

Kriis näitas siiski, et piirialade vastupidavus sõltub suuresti institutsioonilisest raamistikust ja valmisoleku tasemest, mis sageli nähakse ette ja otsustatakse riigi tasandil. Seda asjaolu tuleks täiendavalt käsitleda.

Seetõttu koosneb käesolev aruanne kahest osast. Esiteks antakse ülevaade edusammudest 2017. aasta teatise tegevuskavas välja kuulutatud meetmete rakendamisel. Teiseks, tuginedes tehtud analüüsidele ja sidusrühmadega peetud konsultatsioonidele ning võttes arvesse COVID-19 kriisist saadud õppetunde, käsitletakse aruandes 2017. aasta tegevuskava eesmärgiga suurendada selle tulemuslikkust ja kohandada seda uutele oludele. Uusi meetmeid välja ei pakuta, kuid Euroopa Komisjon uurib, kuidas saaks mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 algatusi ja programme kasutada selleks, et stimuleerida nende piirialade taastumist, mille majandust kriis on eriti tõsiselt häirinud. Aruandes käsitletakse ka ELi välispiire naaberriikidega, kelle Euroopa Liiduga ühinemise tee on kokku lepitud.

⁵ <https://cor.europa.eu/et/engage/Pages/covid19-stories.aspx#cooperation>.

⁶ Komisjoni teatis „COVID-19 puhangu ajal töötajate vaba liikumise õiguse kasutamist käsitlevad suunised“ (ELT C 102I, 30.3.2020, lk 12).

⁷ Tervishoiualase piiriülese koostöö valdkonnas COVID-19 kriisiga seoses antava ELi erakorralise abi korraldamise juhised, COM(2020) 2153 final, 3. aprill 2020.

⁸ Nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel (ELT L 337, 14.10.2020, lk 3).

⁹ Nõukogu 1. veebruari 2021. aasta soovitus (EL) 2021/119, millega muudetakse soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel (ELT L 36I, 2.2.2021, lk 1).

2. PEAMISED SAAVUTUSED TEGEVUSKAVA RAKENDAMISEL

2017. aasta kümnepunktilise tegevuskava rakendamiseks on nüüdseks tehtud piirikeskuse koordineerimisel tööd veidi üle kolme aasta. Käesoleva aruande lõpus olevas tabelis on esitatud üksikasjalik hinnang igale meetmele. 2020. aastal läbi viidud avalikus konsultatsioonis, mille eesmärk oli mõista nende meetmete mõju ja praegust olukorda piiriülestes piirkondades, saadi 453 vastust, mida kasutati sisendina käesoleva aruande koostamisel.

Paljud tulemused on eriti tähtsad ja seetõttu on need allpool eraldi esile tõstetud. Need on tähtsad mitmel põhjusel: mõned neist aitasid parandada arusaamist piirialade elanike alalistest raskustest, teised andsid uut hoogu piiriüleste ühisalgatuste väljatöötamisele. Üldiselt andsid need vastused positiivse panuse aruande koostamisse.

1. Täiustatud abivahendite kogum piiriüleseks suhtluseks

2018. aastal võttis komisjon vastu seadusandliku ettepaneku õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanismi kohta, et pakkuda õiguslikku abivahendit piiriüleste õiguslike või haldustakistuste ületamiseks praktiliste lahenduste leidmiseks¹⁰. Selleks et olla nende takistuste ületamisel teerajaja, käivitas komisjon 2019. aastal uuendusliku algatuse „Piirilahendused“¹¹ (*b-solutions*), mille raames pakutakse piirialade ametiasutustele õiguslast tuge piiriüleste suhtlust mõjutavate õiguslike või haldustakistuste algpõhjuste väljaselgitamiseks ja võimalike lahenduste kindlakstegemiseks. See algatus on olnud edukas ja selle tulemusena on lahendatud 90 piiritakistuste juhtumit. Need juhtumid hõlmasid 27 piiriüleste piirkonda 21 liikmesriigis ning kõrvaldati eelkõige tööhõive, ühistranspordi, tervishoiu ja institutsioonidevahelise koostööga seotud takistused.

Piirilahenduste algatusest saadud peamised õppetunnid on järgmised:

- 1) iga lahendus peab olema kohandatud konkreetsele kontekstile, kuigi sageli võib olla kasulik võtta arvesse teiste piirialade kogemusi sarnaste takistuste kõrvaldamisel;
- 2) lahenduste rakendamine on tavaliselt keeruline ja aeganõudev protsess, mida on võimalik ellu viia ainult eri tasanditel otsuseid tegevate asutuste osalusel ja nende poliitilise pühendumuse korral;
- 3) lahenduste leidmiseks saab kasutada mitmesuguseid abivahendeid; mõned neist on välja töötatud Euroopa tasandil, teised aga võivad olla kättesaadavad riigi tasandil. Sageli eeldavad need lahendused siiski õigusraamistiku muutmist.

Üldiselt tuleneb piirilahenduste algatuse edukas ka asjaolust, et see sillutab teed pikemaajalistele kokkulepetele liikmesriikide ja piirkondade vahel tõkete lõplikuks kõrvaldamiseks, nagu kirjeldatakse järgmises infokastis. Need katseprojektid toovad esile ka õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanismi potentsiaali. Esimesest 43st piirilahenduse juhtumist 13 puhul (30 %) väljendasid osalejad ja eksperdid selgelt arvamust, et kui selline ELi õiguslik abivahend nagu õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism oleks olnud kättesaadav, oleks see aidanud korduvalt piiritakistusi kõrvaldada¹². Õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism on nõukogus veel arutusel, kuid Euroopa Parlament esitas selle kohta 2019. aastal üldjoontes positiivse seisukoha¹³. Komisjon on jätkuvalt veendunud ettepaneku positiivses mõjus.

¹⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb mehhanismi õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriülestes kontekstis, COM(2018) 373 final, 29. mai 2018.

¹¹ <https://www.b-solutionsproject.com/>.

¹² Kokkuvõtte saadud kogemuste kohta on avaldatud väljaannetes ISBN 978-92-76-13300-1 ja 978-92-76-13302-5.

¹³ Euroopa Parlamendi 14. veebruari 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb mehhanismi õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriülestes kontekstis, [COM(2018) 373 – C8-0228/2018 – 2018/0198(COD)].

Hea tava: erakorralise arstiabi teenused Prantsusmaa ja Hispaania piiril

Kuigi Hospital de Cerdanya on Euroopa esimene kahe riigi haigla, ei olnud arstidel veel hiljuti võimalik pakkuda abi meditsiinilistes hädaolukordades teisel pool piiri, kuna nende arstistaatust ei tunnustatud vastastikku automaatselt. 2019. aastal leiti **piirilahenduste** projekti raames võimalus selle haldustakistuse ületamiseks. 2020. aastal viisid lahenduse eest vastutavad kohalikud ametiasutused selle ellu. Prantsusmaa ja Hispaania 15. märtsi 2021. aasta tippkohtumise järel järgitakse nüüd uut poliitilist kohustust arendada piiriüleises piirkonnas edasi piiriüleste terviseteenuste ühist raamistikku.

2. Piiriüleste terviseteenuste areng

Tervishoiusektor on viimastel aastatel pälvinud üha suuremat tähelepanu. Seetõttu saadakse nüüd palju paremini aru piiriüleste terviseteenustest, nende lisaväärtusest (näiteks kui hõlbustatakse juurdepääsu piiriülestele terviseteenustele patsientide läheduses) ja nendega seotud korduvatest probleemidest (sageli on need seotud ravikulude hüvitamisega). Poliitika areng ja rahaline toetus, sealhulgas Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) rahastatavate Interregi piiriülese koostöö programmide raames, toimivad käsikäes, et hõlbustada selliste piiriüleste terviseteenuste arendamist, mis võivad sageli päästa elusid (nt võimaldades piirialade elanikel saada märksa kiiremini eriarstiabi või erakorralist arstiabi).

Hea tava: projekt „HealthAcross“

Pärast aastaid kestnud ettevalmistusi ja koostööd Austria ja Tšehhi vahel avati Austria linnas Gmündis uus ühine meditsiinikeskus, kus ka Tšehhi patsiendid võivad saada statsionaarset ja ambulatoorset ravi.

3. Uued piiriüleised ühistranspordiühendused

Õiguslike takistuste kõrval on üks kõige keerulisemaid probleeme, millega piirialade elanikud silmitsi seisavad, piiratud võimalus pääseda ühistranspordiga teisel pool piiri asuvatele aladele. Liiga paljud liinid lõpevad endiselt piiril ja ühiseid ühistranspordisüsteeme mõjutab liiga palju haldustakistusi. Pärast raudteesektoris puuduvate transpordiühenduste põhjalikku kaardistamist ja mitut ELi eelarvest rahastatud konkreetset projekti on mitmes piiriüleises piirkonnas asunud seda probleemi lahendama. Mõnel piirialal on loodud partnerlused ühiste ühistransporditeenuste arendamiseks, sealhulgas integreeritud sõiduplaanid ja piletimüük. Edusammud on olnud märkimisväärsed, kuid palju on veel teha.

Hea tava: uus piiriülene veerem

Prantsusmaa ja Saksamaa piirialal rahastatakse Interregi programmist piiriülese rongi prototüübi „Coradia polyvalent“ väljatöötamist. 2024. aastaks peaks mõlemas piirkondlikus raudteevõrgus osutama piiriüleseid teenuseid 30 sellist rongi.

4. Rahalise toetuse selge raamistik

1. juulil 2021 jõustus uus Interregi määrus,¹⁴ mille alusel toetatakse piiriülese koostöö programme aastatel 2021–2027. Määrus sisaldab uut Interregi erieesmärki „*koostöö parem juhtimine*“, mis suurendab Interregi piiriülese koostöö programmide potentsiaali aktiivselt kõrvaldada piiritakistusi asjaomastes piirkondades (nii sise- kui ka välispiiridel). Lisaks sellele on Euroopa Komisjon esitanud tulevastele programmiasutustele piirisuunised, mis on koostatud selleks, et liikmesriike, piirkondi ja partnerriike programmitöö protsessis juhendada, tuginedes peamiselt 2017. aasta tegevuskava rakendamisel saadud teadmistele. Samal ajal julgustatakse

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1059 Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välisrahastamisvahenditest toetatavat Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) käsitlevate erisätete kohta (ELTL L 231, 30.6.2021, lk 94).

uues ERFi määruses¹⁵ liikmesriike ja piirkondi kasutama oma riiklikke ja piirkondlikke ERFi programme, et investeerida piiriüleste algatusesse ja taristuprojektidesse. Naaberpiirkondades tehtavate investeeringutega koostoi me saavutamine oleks oluline samm ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkuse suurendamiseks piirialadel.

3. EDASINE ARENG

Piiriülesed piirkonnad vajavad kohandatud lahendusi ja poliitikameetmeid, mis võimaldavad maksimeerida nende potentsiaali, kõrvaldada olemasolevaid tõkkeid, hoogustada nende majanduse elavdamist ja suurendada vastupidavust. Seda arvamust väljendasid ka Euroopa elanikud 2020. aastal korraldatud avaliku konsultatsiooni käigus. 79 %¹⁶ vastajatest märkis, et Euroopa meetmed piirialade toetuseks on olulised, sest need aitavad suurendada üksikisikute ja organisatsioonide vahelist usaldust ning juhivad tähelepanu sellele, et riiklikes õigusraamistikes ei arvestata sageli piirialadega. Lisaks nõustus 42 % vastajatest, et Euroopa Komisjoni poolt viimase viie aasta jooksul võetud meetmed on piiriüleseid piirkondi enneolematul määral ergutanud ja need meetmed peaksid jätkuma. 65 % vastajatest ei nõustunud sellega, et komisjoni meetmed peaksid piirduma Interregi programmide rahastamisega.

Võttes arvesse alates 2017. aastast saadud kogemusi, sealhulgas COVID-19 kriisi õppetunde ja eelkõige vajadust ulatuslikuma ja sügavama institutsioonidevahelise piiriülese koostöö järele, ning Euroopas ja maailmas kliimamuutuste tõttu kiiresti lahendamist vajavaid probleeme, teeb komisjon ettepaneku võtta meetmeid **nelja teemavaldkonna** raames:

- i. **vastupidavus institutsioonidevahelise süvendatud koostöö kaudu,**
- ii. **rohkem paremaid piiriüleseid avalikke teenuseid,**
- iii. **aktiivsed piiriülesed tööturud,**
- iv. **piirialad Euroopa rohelise kokkuleppe kontekstis.**

Nende teemavaldkondade raames võetavad meetmed peavad võimaldama piirialadel katsetada uuenduslikke lahendusi piiriüleses kontekstis, et need alad toimiksid jätkuvalt Euroopa integratsiooni tulipunktide ja laboritena. Piirialadel muutuvad Euroopa integratsioonist tulenevad eelised, aga ka integratsiooni puudujäägid üldsuse jaoks nähtavaks ja reaalseks. Seepärast peavad komisjon ja liikmesriigid tegema nende aladega koostööd uuenduslike lähenemisviiside ühisel arendamisel, et süvendada nende integratsiooni ja edendada piiriüleseid suhteid. Piiriüleste piirkondades välja töötatud ja katsetatud lähenemisviise ja lahendusi Euroopa integratsiooni suurendamiseks saaks seejärel laiemalt kasutada ka teistes piirkondades.

Uuenduslikke meetmeid piiriüleste piirkondade arendamiseks saab rakendada siis, kui avaliku sektori asutused ja muud organisatsioonid käsitlevad oma eri töövaldkondades piiriülest piirkonda tervikuna, mitte kahe eraldiseisva osa summana. Seda on võimalik saavutada uue poliitika ja 2021.–2027. aasta finantsvahendite abil. Uuenduslikke lahendusi võetakse kasutusele mitmes poliitikavaldkonnas, näiteks:

- Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused ja tugevdatud koostalitlusvõime poliitika, mida rahastatakse programmist „Digitaalne Euroopa“,¹⁷ võimaldavad tihendada koostööd naaberriikide vahel ning toetada avalike teenuste ja ettevõtete digitaalset innovatsiooni piiriülestes piirkondades;
- koordineeritud haldusprotsessid riigihangete läbiviimiseks võimaldavad edendada piiriüleseid ärisidemeid. Taaste- ja vastupidavusraha juhtalगतuse „Moderniseerimine“ raames avaliku halduse ühendamise valdkonnas ellu viidavad piiriülesed projektid

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058 Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60).

¹⁶ Vastuste „nõustun täielikult“ (57,4 %) ja „nõustun“ (21,4 %) summa.

¹⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>.

aitaksid süvendada koostööd naaberpiirkondade haldusasutuste vahel. 2014. aasta riigihankedirektiividega¹⁸ kehtestati erisätted ajutiste ühishangete ja selliste hangete kohta, mis hõlmavad eri liikmesriikide avaliku sektori hankijaid, eelkõige ühiseid juriidilisi isikuid, sealhulgas Euroopa territoriaalse koostöö rühmitusi;

- VKEde strateegia¹⁹ pakub piirialadele raamistikku lahenduste leidmiseks VKESid mõjutavatele piiriülestele probleemidele;
- TEN-T võrgu rahastamiseks ette nähtud Euroopa ühendamise rahastu²⁰ hõlmab piiriülestele ühendustele keskenduvaid sihipäraseid meetmeid, mille eesmärk on mõlemal pool piiri asuvate transpordivõrkude integreerimine, samuti digitaalsete taristute ja teenuste integreerimine²¹;
- kasvav tähelepanu kestlikkusele ja pandeemia mõju kujundavad uut põlvkonda tarbijaid, kes otsivad võimalusi, kuidas tekitada puhkusel vähe CO₂ heidet või plastijäätmeid. See pakub uusi võimalusi piiriüleseks koostööks ühise turismi ning arukate ja kestlike turismisihtkohtade kohalike võrgustike valdkonnas.

Komisjon toetab piiriüleste piirkondade innovatsiooni edaspidise arengu kavandamisel nii, et piirialade kogukondade jaoks oleks atraktiivne mitte ainult jääda oma asukohta, vaid ka edendada oma elu, maksimeerides kodupiirkonna potentsiaali.

Ka noortel on piirialade edendamisel oluline roll. Nende suurt huvi piiriülese koostöö vastu näitab laialdane osalemine Euroopa vabatahtliku teenistuse loomise ajal käivitatud Interregi vabatahtliku tegevuse kavas²². Alates 2019. aastast on Interregi programmides ja projektides osalenud üle 500 noore vabatahtliku. Mõned noored aitasid ka koostada noorte koostöömanifesti²³.

Enamikku allpool kirjeldatud nelja teemavaldkonna aspektidest saab kõigil ELi sise- ja välispiirialadel rahaliselt toetada uue Interregi piiriülese koostöö programmi, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi piiriülese koostöö programmi ja Interreg NEXT programmide kaudu. Eelkõige just sel eesmärgil kavandati uus eesmärk „Koostöö parem juhtimine“, mis kehtestati Interregi määrusega. Aastatel 2021–2027 ELi sise- ja välispiiridel rakendatavast 65st piiriülese koostöö programmist lähtutakse vähemalt 50 puhul sellest eesmärgist, et tugevdada piiriülest juhtimist. Näiteks võiks programmidega ette näha väikeprojektide fondide loomise, et kõrvaldada takistused või investeerida arengustrateegiate ühisesse kavandamisse või ühistesse ruumilise planeerimise mehhanismidesse. Rahalist toetust võiks kasutada ka selleks, et uurida vajadust ühiste avalike teenuste järele või investeerida usaldusväärse piiriülese statistika väljatöötamisse, nagu Euroopa Kontrollikoda hiljuti soovitas²⁴.

3.1. Vastupidavus institutsioonidevahelise süvendatud koostöö kaudu

Piiriüleste piirkondade toetamiseks võetavad meetmed peavad tuginema tugevatele juhtimismehhanismidele, et tagada meetmete kestlikkus ja kestvus ning kindlustada, et need ei sõltu üksnes individuaalsest heast tahtest. Piiriüleste piirkondade ühisel haldamisel on veel palju arenguruumi alates tulevaste investeeringute teemal ühiste avalike konsultatsioonide korraldamisest kuni maakasutuse ühise planeerimise ja ühiste avalike teenuste kaalumiseni

¹⁸ Direktiiv 2014/24/EL (artiklid 38 ja 39) ja direktiiv 2014/25/EL (artiklid 39 ja 57).

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52020DC0103>.

²⁰ <https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility>.

²¹ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/CEF+Digital+Home>.

²² <https://www.interregyouth.com/>.

²³ https://europa.eu/youth/get-involved/democratic%20participation/manifesto-youth-youth-shape-european-territorial-cooperation_et.

²⁴ <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=58917>

läheduse alusel. 2020. aasta avaliku konsultatsiooni käigus märkis 56 % vastajatest, et peamised õigusloomeprotsessidest tulenevad takistused on seotud institutsioonidevahelise koostööga.

ELis on juba olemas koostöö arendamise vahendid, eelkõige **Euroopa territoriaalse koostöö rühmituste** (ETKR) näol, mille puhul on tagatud kindel õigusraamistik ühisalgatuste ja -investeeringute elluviimiseks. Praeguseks on loodud 80 ETKRi, kelle tegevus hõlmab mitmesuguseid valdkondi, sealhulgas avalike teenuste haldamist. Piiriülese koostöö tõhustamiseks on siiski vaja teha tihedamat koostööd rakendamise eest vastutavate riiklike asutustega. Koos Regioonide Komitee hallatava ETKRide platvormiga²⁵ teeb komisjon tööd selle nimel, et edendada ETKRide kasutamist kogu ELis. Muud ELi eelarvest toetatavad koostöövormid, nagu programmi „Erasmus+“ alla kuuluvad Euroopa ülikoolide liidud²⁶ või Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused, võivad kasutada ETKRe õigusliku abivahendina piiriülese koostöö toetamiseks, laiendades seega selle mõju ühtekuuluvuspoliitikast kaugemale.

Piiriüleste piirkondade potentsiaali realiseerimiseks pakub võimalusi ka **õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism**, mille kohta komisjon tegi ettepaneku 2018. aastal ja millega seatakse sisse õigusraamistik piiritakistuste kõrvaldamiseks. Kui väljakujunenud koostöö juba pakub seda raamistikku, kujutab õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism endast lisavõimalust. Juhul kui takistuste kõrvaldamiseks puudub institutsiooniline mehhanism, pakub õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism valmislahendust.

Liikmesriikide tasandil hõlbustavad koostööd olemasolevad ametlikud kokkulepped, millega luuakse tegutsemiseks ühine kokkulepitud õigusraamistik. Piirkondlikel rühmitustel, nagu Beneluxi Majandusliit või Põhjamaade Ministrite Nõukogu, on oluline roll tõrgeteta suhtlusraamistiku loomisel. Sarnased eesmärgid on sellistel kahepoolsetel lepingutel nagu Acheni leping Prantsusmaa ja Saksamaa vahel ning sellistel koostöövormidel nagu Eesti ja Läti valitsustevaheline komisjon. Rohkem oleks võimalik saavutada näiteks siis, kui uute õigusaktide väljatöötamisel või ELi direktiivide ülevõtmisel uurida võimalusi ühiselt kontrollida nende rakendatavust piirialal. Seejuures on kasulikuks aluseks territoriaalse mõju hindamise vahend, mida komisjon oma parema õigusloome vahendite raames praegu kasutab. Liikmesriigid peaksid kahepoolsete kontaktide raames kaaluma ka võimalusi piiriülese suhtluse hõlbustamiseks, eelkõige võimaldades teha erandeid siseriiklikest õigusnormidest või tõhustades vastastikust tunnustamist vastastikuste teadmiste, standardite ja usalduse alusel.

Komisjon on valmis toetama piiriüleste piirkondade jaoks tugevamate juhtimissüsteemide väljatöötamist. Seda on võimalik saavutada mitmel viisil, millest mõned on loetletud allpool olevas kastis. Liikmesriike ja piirkondi julgustatakse selles protsessis osalema, eelkõige kasutades Interregi järgmise põlvkonna piiriülese koostöö programme, et investeerida kestlikesse koostöösüsteemidesse, mis on kohandatud nende konkreetsetele oludele.

Meetmed

- Komisjon pikendab 2019. aastal käivitatud **piirilahenduste** algatust aastatele 2021–2027 ja laiendab seda ühinemiselsetele piirialadele. Tulemuste kohta jagatakse teavet piirikeskuse võrgustiku veebiplatvormil²⁷ ja muude kanalite kaudu.
- Selleks et tõsta teadlikkust **piiriülese koostöö lisaväärtusest**, töötab komisjon välja enesehindamismeetodi, mille abil saab analüüsida nii piiriülese koostöö intensiivsust kui ka selle panust Euroopa integratsiooni piirialadel.
- Komisjon toetab jätkuvalt **statistikaametite** tööd tõenduspoliitika kujundamiseks vajalike piiriüleste andmete koostamisel ja analüüsimisel: ühe käimasoleva katseprojekti

²⁵ <https://portal.cor.europa.eu/egtc/Platform/Pages/welcome.aspx>.

²⁶ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_et.

²⁷ <https://futurium.ec.europa.eu/et/border-focal-point-network/b-solutions>.

eesmärk on määrata kindlaks piiriülesed linnad ja funktsionaalsed linnapiirkonnad, et koguda nende kohta andmeid keskpika perioodi jooksul. Komisjon jätkab Euroopa piiriülese seire võrgustiku²⁸ töö toetamist.

3.2. Rohkem paremaid piiriüleseid avalikke teenuseid

Piirialade elanikud asuvad sageli oma riigi piires pakutavatest teenustest kaugel ja on digitaalselt ebapiisavalt ühendatud, kuid elavad teisel pool piiri pakutavate lähiteenuste läheduses. Mõnedel piirialadel on juba välja kujunenud pikaajaline traditsioon avalike teenuste jagamiseks või isegi ressursside koondamiseks, et pakkuda lähiteenuseid kõigile mõlemal pool riigipiiri elavatele inimestele. 2020. aasta avaliku konsultatsiooni käigus nimetasid vastajad piiriüleste avalike teenuste kasutamise peamise takistusena raskusi juurdepääsul usaldusväärsele ühistranspordile, teisel kohal oli ühiste digiteenuste puudumine.

COVID-19 pandeemia on toonud esile tervishoiusektori piiriüleste avalike teenuste kaks aspekti²⁹. Ühest küljest on üle piiri liikumise piirangute äkiline kehtestamine takistanud patsientide, aga ka meditsiinitöötajate juurdepääsu tervishoiuasutustele. Paradoksaalsel kombel muutsid need piirangud igapäevase piiriülese voo tähtsuse väga nähtavaks. Teisest küljest on terav vajadus meditsiiniteenuste järele suurendanud piiriüleste solidaarsust ja näidanud, et piirialade vastupidavus kriisidele sõltub omavahelisest piiriülesest koostööst.

Sarnastele järeldustele on jõutud hariduse, kultuuri ja vaba aja veetmise teenuste kättesaadavuse puhul, unustamata vajadust võimaldada teenustele füüsilist juurdepääsu vähese CO₂ heitega transpordisüsteemide (nagu rongid, trammid ja bussid) abil. Näiteks ELi energiasüsteemide integreerimise strateegias³⁰ osutatakse elektrisõidukite laadimise teenuste puhul piiriülese koostalitluse jätkuval puudumisele, mis takistab keskkonnahoidlikumate piiriüleste transporditeenuste arendamist.

Hiljutises uuringus,³¹ mida rahastati Interregi programmi raames, kogus Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustik teavet 580 piiriülese avaliku teenuse kohta ELi sisepiiridel. Praegu on enamik neist piiriülestest avalikest teenustest seotud keskkonnakaitse, elanikkonnakaitse, katastroofide ohjamise ja transpordiga. Tulevikusuundumused osutavad uutele piiriülestele avalikele teenustele eelkõige ruumilise planeerimise, majanduse arendamise, turismi ja kultuuri valdkonnas. Paljud piirkonnad uurivad võimalusi piiriüleste avalike teenuste osutamiseks tervishoius ja tööturul. Pandeemia on toonud tähelepanu keskpunkti ka digitaliseerimise olulisuse. Piirialade toetamine tähendab seda, et kooskõlas Euroopa koostalitlusvõime raamistikus ja ELi e-valitsuse tegevuskavas³² sätestatud üldeesmärgi ja põhimõtete tagatakse, et digitaalsed avalikud teenused on vaikumisi koostalitluslikud ja piiriülesed.

Nii Regioonide Komitee (2020. aastal avaldatud arvamuses³³) kui ka Euroopa Parlament (katseprojekti „Piiriülene kriisidele reageerimise integreeritud algatus (CB-CRII)“³⁴ raames) on rõhutanud vajadust luua piiriüleste avalike teenuste jaoks tugevam ja stabiilsem raamistik. Euroopa Komisjon on selle eesmärgipüstitusega täielikult nõus ja teeb ettepaneku võtta selles valdkonnas konkreetseid meetmeid.

²⁸ <https://www.bbsr.bund.de/BBSR/EN/research/specialist-articles/spatial-development/eu-council-presidency/network-crossborderdata/main.html>.

²⁹ Vt „The effects of COVID-19 induced border closures on cross-border regions“, ISBN 978-92-76-28397-3 ja ISBN 978-92-76-28399-7.

³⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliimanetraalse majanduse saavutamine – lõimitud energiasüsteem kliimanetraalse Euroopa nimel“, COM(2020) 299 final, 8. juuli 2020.

³¹ www.espon.eu/cps.

³² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovernment-action-plan-2016-2020>.

³³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:C:2021:106:TOC>.

³⁴ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/214920/budg2021-doc6-tab-en.pdf>.

Meetmed

- Komisjon toetab piiriüleste piirkondade vastupidavuse suurendamist, eelkõige **tugevate piiriüleste avalike teenuste arendamise**, sealhulgas digitaliseerimise ja koostalitluse kaudu. Kaks käimasolevat uuringut (üks avalike teenuste ja teine ühistranspordi kohta) loovad aluse korduvate probleemide kõrvaldamise hea tava ja lahenduste jagamiseks. Piiriülestel piirkondadel on tulevikus võimalik saada kõikehõlmavat teavet **platvormi** kaudu, mis luuakse Euroopa Parlamendi eespool nimetatud CB-CRII katseprojekti raames.
- Komisjon tõhustab piiriülese tervishoiu valdkonnas juba võetavaid meetmeid:
 1. **piiriüleses tervishoius patsiendiõiguste kohaldamist käsitleva direktiivi hindamine**, et teha kindlaks, kui tulemuslikult on see täitnud oma eesmärgi hõlbustada üldsuse juurdepääsu ohututele ja kvaliteetsetele piiriülestele tervisteenustele teises ELi liikmesriigis (pidades eelkõige silmas järelejäänud õiguslikke ja haldustõkkeid);
 2. **programmi „EL tervise heaks“** raames rahastamise võimalused seoses riikidevahelise koostööga teadmiste ja hea tava edasiandmisel;
 3. tervishoiupoliitika paremaks kujundamiseks **tervishoiu Euroopa andmeruumi kavandatav loomine** eesmärgiga toetada tõenduspõhist reguleerimist ning paremat tervisealast teadustegevust ja innovatsiooni, sealhulgas ühist juurdepääsu piiriülestele tervisteenustele³⁵.

3.3. Aktiivsed piiriülesed tööturud

Paljusid piirialasid iseloomustab sotsiaal-majanduslik asümmeetria mõlemal pool riigipiiri. Tõeliselt piiriüleste tööturgude loomine pakub nii ettevõtjatele kui ka töötajatele mitmesuguseid eeliseid: tööandjatel on juurdepääs suuremale hulgale oskustele ja pädevustele ning töötajatel on juurdepääs rohkematele vabadele töökohtadele. Lisaks on naaberturgete katsetada soovivatel VKEdel otsene juurdepääs potentsiaalselt teistsuguste keeleoskustega töötajatele. Selle tulemusena võib piiriülene pendelränne aidata vältida rände sotsiaalseid kulusid, mis vastasel juhul võivad viia kvalifitseeritud tööjõu lahkumiseni piirialadelt.

Edu saavutamiseks tuleks aga piiriüleseid piirkondi käsitada hariduse ja koolituse, oskuste ja pädevuste, tööhõive ning sotsiaalkindlustuse kättesaadavuse mõttes ühtse territooriumina. Nii see aga veel ei ole: 2020. aasta avaliku konsultatsiooni käigus nimetasid vastajad piiriülestes piirkondades hariduse, koolituse ja tööhõivega seotud peamiste probleemidena keelelisi erinevusi ning raskusi diplomite, oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamisel.

Peale selle edendatakse praegu piiriülest koolitust ja töötajate haridust harva süstemaatiliselt, mistõttu on laiemas piiriüleses piirkonnas keeruline nõudluse ja pakkumise potentsiaali maksimaalselt realiseerida. Raskuste näited on järgmised³⁶:

- kvalifikatsiooni tunnustamisega seotud takistused (hoolimata sellistest läbipaistvusvahenditest nagu Euroopa kvalifikatsiooniraamistik ja sellistest õiguslikest vahenditest nagu kutsekvalifikatsioonide direktiiv), sealhulgas teabe või teadmiste puudumine asjaomaste haldusmenetluste kohta;
- vabade töökohtade leidmisel või potentsiaalsete töötajateni jõudmisel esinevad raskused, mis on tingitud sellest, et tööturg ei ole integreeritud ja tööturuasutuste tegevus ei ole

³⁵ Seda on kavandatud rahastada erinevatest ELi ja riikliku tasandi programmidest, nagu programm „EL tervise heaks“, programm „Digitaalne Euroopa“, programm „Euroopa horisont“, Euroopa Regionaalarengu Fond, programm „InvestEU“ ning taaste- ja vastupidavusrahastu.

³⁶ Nagu need on dokumenteeritud piirilahenduste algatuses. Vt „b-solutions: Solving Border Obstacles – A compendium of 43 cases“ (ISBN 978-92-76-1300-1), lk 26–31.

koordineeritud. Väga sageli ei avaldata kooskõlastatult teavet kummalgi pool piiri olevate vabade töökohtade kohta. Takistuseks on ka koostalituslike digitaalsete süsteemide puudumine;

- siseriiklike maksude, sotsiaalkindlustussüsteemidele juurdepääsu ning kohaldatavate õigusaktide keerukus võivad tekitada pendeltöötajatega seotud probleeme;
- piiriüleste pendeltöötajate kaugtööga seotud takistused, mis tulenevad kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramise keerukusest ning kiire ja usaldusväärse internetiühenduse puudumisest piiriäärsetes maapiirkondades.

Piiriülesed pendeltöötajad kogevad eeltoodud raskusi, kuigi olukorra parandamiseks on astunud märkimisväärseid samme. Näiteks seoses suurenenud kaugtööga andis sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjon³⁷ välja suunised pragmaatiliste lahenduste leidmiseks, mis võimaldaksid töötajate sotsiaalkindlustusel jääda riiki, kus asub nende „tavapärase“ töökoht (tavaliselt ettevõtte asukoha riik).

Igapäevane üle piiri toimuv pendelränne tööle ja tagasi koju peaks olema sama lihtne kui pendelränne suurlinna eeslinnadest. On selge, et piiriülestel pendeltöötajatel peavad olema samasugused õigused nagu neil, kes ei ületa tööl käimiseks iga päev piiri. Riiklikud ja piirkondlikud õigusraamistikud tuleks läbi vaadata ja neid tuleks muuta, kui leiab kinnitust, et need asetavad piiriülesed pendeltöötajad teiste töötajatega võrreldes ebakindlamasse olukorda. Piiriüleste pendeltöötajate suhtes kohaldatavad haldusmenetlused peaksid olema samaväärsed siseriiklikus kontekstis kohaldatavate haldusmenetlustega, et vältida vastakaid või tarbetult keerulisi olukordi. Liikmesriigid peaksid kaaluma selliste maksupoliitiliste meetmete võtmist ja maksualaste kokkulepete sõlmimist, millega ei karistata ühtegi piirkonda, nagu soovitas näiteks Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress³⁸.

Euroopa Tööjõuamet lihtsustab üksikisikute ja tööandjate juurdepääsu teabele tööjõu liikuvusega seotud teenuste kohta. Euroopa Tööjõuametil on kavas koostööd tugevdada ning toimida tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse küsimustes vahendajana riiklike ametiasutuste vahel. Tööturud peaksid omandama laiemat, üleeuroopalist perspektiivi. Komisjon kavatses kaaluda piiriülesteid küsimusi süstemaatilisemalt, näiteks piiriüleste pendelränne statistika struktureeritud ja püsiva väljatöötamise eesmärgil.

Sama kehtib hariduse, koolituse ja oskuste kohta. See tähendab, et inimestel võib olla juurdepääs koolile või lasteaiale oma elukohariigis, kuid neil võib tekkida õiguslike takistusi või vajadus läbida haldusmenetlus, kui nad soovivad kõnealuseid teenuseid riigis, kus nad töötavad. Samad probleemid esinevad kutsealase koolituse või praktikavõimaluste puhul. Kõrghariduse valdkonnas võib Euroopa ülikoolide liitudel koos naabruses asuvate piirialade partneritega olla oluline roll mitmekeelsuse edendamisel.

Piiriüleste piirkondade elanikele tuleks anda juurdepääs haridusele ja koolitusele mõlemal pool piiri. Hõredalt asustatud piirkondades või rahvastikukao all kannatavates piirkondades võib koordineeritud haridus- ja koolitusteenuste võimaluste uurimine aidata säilitada neid teenuseid seal, kus need on ohus. Haridusressursside jagamine piirialadel aitab ka edendada kakskeelsust, vastastikust usaldust ja ühiseid oskusi, mis on kõik Euroopa integratsiooniga kaasnevad eelised.

Euroopa haridusruum³⁹ näitab, et oluline on ennetada õppimise ja oskuste arendamise struktuurseid takistusi. Selle algatuse raames püüdnud Euroopa ülikoolide liidud selliseid

³⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>.

³⁸ <https://rm.coe.int/09000016809f79d2>.

³⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025“, COM(2020) 625 final, 30. september 2020.

eesmärke nagu mitmekeelsus, mis aitab kaasa hariduse pakkumise koordineerimisele kõnealustes piirkondades, ehkki kõnealuse algatuse ulatus on märksa laiem.

Euroopa Liidus on juba mitu head näidet piirkondadest, kus pakutakse ühiseid haridusteenuseid või kus vastastikku tunnustatakse oskusi ja kvalifikatsioone üksteise õppekavasid puudutavate teadmiste ja usalduse alusel⁴⁰. Vaja on rohkem selliseid näiteid ning liikmesriigid peaksid tegema koostööd Euroopa Komisjoniga, et tugevdada piirialasid, pakkudes piiriüleseid haridusteenuseid.

Meetmed

- **EURESe piiriülesed partnerlused** jätkavad piiriülestes piirkondades tööjõu liikuvuse edendamist.
- Euroopa Tööjõuamet jätkab **teabele juurdepääsu** lihtsustamist ja piiriüleselt liikuvate töötajate suhtes kohaldatavate eeskirjade suurema läbipaistvuse edendamist.
- Komisjon teeb koostööd ka teadusringkondade ja piirkondlike tööturu vaatlusrühmadega, et **suurendada teadmisi** piiriüleste pendeltöötajaid mõjutavatest probleemidest.
- Komisjon loob struktureeritud partnerlused, mis hõlmavad vabatahtlikult osalevaid piirialasid, kus on juba tunnustatud ja kogetud regulatiivsetest või haldustakistustest tulenevaid **turulepääsu tõkkeid**, ning aitab neil välja töötada lahendusi alt üles suunatud ühtse turu vaimus.
- Komisjon jätkab teadlikkuse tõstmist **Euroopa kvalifikatsiooniraamistikust** ja aitab parandada selle rakendamist piiriülestes piirkondades, et toetada igat liiki ja iga taseme kvalifikatsioonide, sealhulgas väljaspool kõrgharidusasutusi omandatud kvalifikatsioonide mõistmist, läbipaistvust, võrreldavust ja tunnustamist.
- Maksustamise valdkonnas teatas komisjon 2020. aasta juulis oma **õiglase ja lihtsa maksustamise** tegevuskavas, millega toetatakse majanduse taastamise strateegiat,⁴¹ kavatsusest avaldada teatis, milles antakse ülevaade ELi õigusest tulenevatest maksumaksjate õigustest, ning esitada liikmesriikidele soovitus parandada piiriüleste maksutõketega silmitsi seisvate maksumaksjatest kodanike, näiteks piiriüleste pendeltöötajate olukorda⁴². Eesmärk on loetleda kohtupraktikast ja tavadest tulenevad olemasolevad õigused, et teavitada maksumaksjaid ja maksuhaldureid asjaomastest õigustest ja kohustustest ning seeläbi parandada maksumaksjate ja maksuhaldurite vahelisi suhteid.

3.4. Piirialad Euroopa roheline kokkuleppe kontekstis

Loodus ja kliima ei tunne inimeste seatud piire. Kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud probleemid toovad esile piiriülesest koostööst saadava kasu. Euroopa roheline kokkulepe⁴³ on ELi vastus kliima- ja keskkonnaprobleemidele ning see sisaldab meetmeid piiriülese koostöö tõhustamiseks mitmes valdkonnas. Liikmesriikidevahelised piirid killustavad sageli looduslike territooriume, vähendades nende haldamise ja kaitse tõhusust, eriti kui kohaldatakse erinevaid õigusraamistikke. See mõjutab muu hulgas elurikkust ja ressursitõhusust. 2020. aasta avaliku konsultatsiooni käigus märkisid vastajad, et neile teevad eeskätt muret probleemid, mis on seotud ringmajanduse, loodusparkide ühise haldamise ning taastuenergia pakkumise ja jaotamisega.

⁴⁰ https://www.benelux.int/files/4815/1721/2154/M20181_FR_.docx.pdf.

⁴¹ COM(2020) 312 final.

⁴² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12627-EU-taxpayers%E2%80%99-rights-simplified-procedures-for-better-tax-compliance-Recommendation-et>.

⁴³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“, COM(2019) 640 final, 11. detsember 2019.

ELi elurikkuse strateegia aastani 2030⁴⁴ näitab, et elurikkuse kaitset ei saa piirata riigipiiridega. Näiteks nõutakse selles ökoloogiliste koridoride loomist, et säilitada ja toetada heas seisundis ökosüsteeme. Selleks on piiriülene koostöö äärmiselt oluline. Samamoodi kutsutakse veepoliitika raamdirektiivis üles koordineerima kogu valgalapiirkonda hõlmavaid meetmeid, sealhulgas piiriüleseid meetmeid. Selline koostöö ei toimi aga alati nii hästi kui võiks. Natura 2000 võrgustiku loomist käsitlevate linnudirektiivi ja elupaikade direktiivi alusel kehtestatud lahnevad siseriiklikud rakenduseeskirjad võivad avaldada negatiivset mõju piiriüleste territooriumide keskkonnajuhtimisele. Mõnede piirijõgede puhul võidakse kahte kallast hallata üsna erineval viisil olenevalt sellest, kas need on määratud Natura 2000 aladeks või mitte. Sellisel juhul kohaldatakse keskkonnakaitsemeetmeid erinevalt, mis võib vähendada nende tulemuslikkust. Sama kehtib paljude piiriüleste loodusparkide kohta. Natura 2000 alade koordineeritum ja sidusam kaitse peaks tagama integreeritumad rakendusmeetmed. Sel eesmärgil tehtavasse töösse tuleks kaasata piiriülest laadi Euroopa juriidilised isikud, nagu Euroopa territoriaalse koostöö rühmitused.

Katastroofiohu juhtimise kavandamine on veel üks valdkond, kus piiriülene koostöö on väga oluline. Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi⁴⁵ kohaselt peavad liikmesriigid esitama korrapäraselt aruandeid esmatähtsate ennetus- ja valmisolekumeetmete kohta seoses peamiste riskidega, millel on piiriülene mõju. Lisaks võivad riskide käsitlemisel, sealhulgas piiriülese, olla olulised ka valdkondlikud strateegiad, näiteks üleujutusrisi maandamise kavad, metsakaitsekavad või riiklikud ja piirkondlikud kliimamuutustega kohanemise strateegiad. Neid toetavad ELi õigusaktide sätted, näiteks vajadus valglate piiriülese koordineerimise järele, nagu on ette nähtud üleujutuste direktiivis⁴⁶.

Kogu ELi hõlmav riiklike energia- ja kliimakavade hindamine⁴⁷ näitab, et liikmesriikidevahelist koostööd parandades ja ELi rahalisi vahendeid kasutades on veel palju võimalusi piiriülesteks piirkondlikeks algatusteks energiasektoris. Üksikud riigid kavandavad paremaid taastuvenergia kasutuselevõtu ja energiatõhususe meetmeid koostöös teiste riikidega. Hindamise käigus tehti kindlaks ka vajadus tugineda regulatiivsetele edusammudele. Kavandatav õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism võiks anda olulise panuse, kuna see hõlbustaks selliste regulatiivsete edusammude tegemist piiriüleses kontekstis.

Taastuvenergia kasutuselevõtt tähendab paradigma olulist muutust. Energiaturud ei toimi aga piiriülesest veel niisama sujuvalt nagu riigisisest. Näiteks piiriülesed elektritehingud on sageli piiratud, sest õigusraamistikud ei võimalda piiriüleste madalapinge-elektrikaubandust. Edasise tegevuse suunamisel võib olla oluline roll taastuvenergiakogukondadel. Euroopa õigusaktides on juba sätestatud tingimused, mille alusel liikmesriigid saavad lisada selliste kogukondade piiriülese rakendamise võimalused oma siseriiklikesse õigusaktidesse. Samuti võib esineda õiguslike takistusi ühiste arukate kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide kasutuselevõtmisel piiriülestes linnastutes.

- Interregi piiriülese koostöö programmi raames Saksamaa ja Madalmaade vahel ellu viidav projekt „SEREH“ (Emmeni-Hareni aruka energiakasutuse piirkond) on selles valdkonnas juba teenäitaja. Projekti käigus arendatakse detsentraliseeritud piiriüleste elektri- ja

⁴⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“, COM(2020) 380 final, 20. mai 2020.

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/420, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 77I, 20.3.2019, lk 1).

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta (ELT L 288, 6.11.2007, lk 27).

⁴⁷ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kogu ELi hõlmav hinnang lõimitud riiklikele energia- ja kliimakavadele. Rohepöörde ja majanduse taastumise edendamine lõimitud energia- ja kliimakavade kaudu“, COM(2020) 564 final, 17. september 2020.

energiaturgu ning teised piirialad saavad tugineda selle projekti järeldustele ja soovitudustele.

- Ühe piirilahenduste nõuandejuhtumi puhul uuriti, kuidas saaks CO₂ piiriülest transporti (Madalmaade ja Belgia vahel) kasutada North Sea Porti sadamaala tööstusprotsessides ressursina.

ELi energiasüsteemide integreerimise strateegias⁴⁸ määrati kindlaks energiasüsteemi suuremast elektrifitseerimisest tulenevad uued probleemid, sealhulgas transpordis ja tööstuses. Nende probleemidega toimetulemiseks on oluline koordineerida liikmesriikide vahel tegevust piirialadel. Täielikult integreeritud elektrivõrk sellistes piirkondades nagu riigipiire ületavas kaksiklinnas pakub olulisi eeliseid ja tagab vastastikuse täiendavuse näiteks taastuvenergia tootmise või salvestamise lahenduste valdkonnas.

Piirialadel mõjutavad taastuvenergia arendamist muudki õiguslikud või halduslikud vastuolud, näiteks seoses päikesepaneelide või tuuleturbiinide paigaldajate kvalifikatsioonide tunnustamisega või erinevate eeskirjadega, mis reguleerivad minimaalset vahemaad tuuleturbiinide ja elamute vahel.

Liikmesriigid peaksid kohaldatavast ELi õigusraamistikust tulenevaid olemasolevaid koostöövõimalusi maksimaalselt ära kasutama. Näiteks uuesti sõnastatud taastuvenergia direktiiv (RED II) näeb juba ette ühised toetuskavad ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia toetuskavade avatuse eri liikmesriikides asuvatele tootjatele. Nende kavade kasutuselevõttu piirialadel tuleks tugevalt ergutada. Piiriülestes funktsionaalsetes piirkondades, näiteks kaksiklinnades, võimaldab elektrituru direktiiv⁴⁹ juba praegu riiklike õigusraamistikega lubada kodanike energiakogukondade piiriülest osalemist .

Meetmed

- Komisjon toetab **liidu elanikkonnakaitse mehhanismi** raames ennetustegevust ja valmisoleku suurendamist seoses piiriülest koostööd mõjutavate riskidega.
- Komisjon ergutab piirkondlikku ja piiriülest koostööd ning täiustab koostööd liikmesriikidega **riiklike kohanemisstrateegiaid** käsitlevaid suuniseid⁵⁰.
- Komisjon teeb valitsustevahelise **territoriaalse tegevuskava 2030** protsessi raames ellu viidavast katseprojektist „Luksemburg teel heitevabaks piiriüleseks funktsionaalseks piirkonnaks“ järeldused ja teavitab neist ning osaleb aktiivselt projekti tulemuste levitamises laiemas piirialade kogukonnas.
- **Natura 2000 biogeograafilise protsessi**⁵¹ kaudu toetab ja parandab komisjon Natura 2000 võrgustiku piiriülest koordineerimist ja rakendamist ning aitab saavutada ELi elurikkuse strateegias aastani 2030 seatud eesmärgid.
- **Elektrituru määrusega** ette nähtud piirkondlikud koordineerimiskeskused peaksid järjepidevalt kaaluma mõju piirialade energiaturgudele.
- Komisjon uurib paljutootavaid algatusi ja töötab selliseid algatusi uuesti sõnastatud **taastuvenergia direktiivi** (RED II) alusel välja, et saavutada piiriüleste projektide suurem osakaal, sealhulgas hübriidprojektid, milles taastuvenergia ühendatakse energia salvestamisega.

⁴⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kogu ELi hõlmav hinnang riiklikele energia- ja kliimakavadele. Rohepöörde ja majanduse taastamise edendamine lõimitud energia- ja kliimakavade kaudu“ – „Kliimaneutraalse majanduse saavutamise – lõimitud energiasüsteem kliimaneutraalse Euroopa nimel“, COM(2020) 299 final, 8. juuli 2020.

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

⁵⁰ ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia sisaldab viidet sellele, samuti muid viiteid piiridele. Vt teatis COM(2021) 82 final, 24. veebruar 2021.

⁵¹ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/seminars_en.htm.

4. KOKKUVÕTE

Kuigi piirialade näol on sageli tegemist äärealade ja maapiirkondadega, on neil suur majanduskasvu potentsiaal, mida soodustavad nende kultuuriline ja keeleline mitmekesisus, täiendavad konkurentsieelised, puutumatu loodus ja massturismist rikkumata turismisihtkohad. Piiriülene suhtlus naabritega, koostöö ja ühismeetmed võivad sageli kompenseerida nende alade kaugust keskusest. Selleks peavad piirialad olema Euroopa integratsiooni esirinnas ja saama sellest täielikku kasu.

See, mida Euroopa oma piirialadele pakub, sümboliseerib pühendumist edasisele integratsioonile. Ajalugu, sealhulgas lähiajalugu, näitab, et ükski riik ei ole teistest täiesti eraldatud. Seepärast on komisjon seisukohal, et on aeg tõhustada piiriülest koostööd kõigil tasanditel, kõigis valdkondades ja ka valdkondade vahel. Seda seisukohta jagavad piirialade sidusrühmad, kes on väljendanud eelkõige Euroopa Piirialade Kodanike Liidu⁵² kaudu soovi suurendada integratsiooni.

Piiriüleste piirkondade vastupidavuse suurendamiseks tuleb neid toetada kõigil valitsustasanditel. Nende piirkondade ainulaadsele asendile tuleks pöörata suuremat tähelepanu mitmesuguste algatuste, katseprojektide või eksperimentaalsete juhtumite kaudu, mille eesmärk peaks olema võimaldada piirialadel saada kasu sellest, mis kummalgi pool riigipiiri kõige paremini toimib. Piiriülestele piirkondadele tuleks tagada suurem vabadus ja paindlikkus ideede ja lahenduste katsetamiseks ning neil peaks olema võimalik etendada aktiivsemat rolli oma arengus, eelkõige selliste projektide ja teenuste ühise kavandamise, jagamise ja juhtimise kaudu, millest saavad kasu kõik piiriäärsed elanikud.

Euroopa Komisjon on seisukohal, et läbirääkijariikidega piirnevatel piiriülestel piirkondadel peab olema võimalik oma seisukohti jõulisemalt väljendada, et neid saaks tihedamalt kaasata Euroopa integratsiooniprotsessi. Seetõttu seab komisjon eesmärgi kaasata need piirkonnad käesoleva aruande eelmistes osades kirjeldatud algatustesse ja meetmetesse. See aitab parandada kodanikuühiskonna arengu, tõhusama kohaliku valitsemise ja avaliku halduse, reformide ja demokraatia ülemineku tingimusi ning edendada heanaaberlikke suhteid ja leppimist.

⁵² <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/cross-border-alliance.aspx>.

2017. aasta tegevuskava – kümne meetme rakendamisel tehtud edusammude ülevaade

	Meede	Edusammud
1	Koostöö ja suhtlemise tihendamine	<ul style="list-style-type: none"> • On loodud veebiplatvorm, mis võimaldab piiriüleste sidusrühmade vahel jagada häid tavasid, kasulikke dokumente ja teavet sündmuste kohta. Platvormi uuendati ja see taaskäivitati 2021. aasta jaanuaris;⁵³ lisandusid piirikeskuse võrgustiku uus teabevahetusstrateegia ja mitmesugused temaatilised veebipõhised üritused. • Euroopa Komisjon tegi Regioonide Komitee ja teiste organisatsioonidega koostööd, et selgitada välja COVID-19 pandeemiast tingitud piiride sulgemise mõju, ning esitas aruande. • Kogu perioodi vältel toetati piiritakistuste kõrvaldamise katseprojekte (nn piirilahendused⁵⁴). Pärast esimese eduka projektikonkursi läbiviimist see töö jätkub (43 lõpule viidud ja dokumenteeritud juhtumit,⁵⁵ veel 47 juhtumit viiakse ellu 2021. aastal).
2	Õigusloome protsessi täiustamine	<ul style="list-style-type: none"> • Parema õigusloome pakett, millest juhendatakse Euroopa Komisjoni õigusloomeprotsessis, sisaldab konkreetset vahendit territoriaalse mõju hindamiseks, sealhulgas piirialal rakendatavuse kontrollimiseks. Seda kontrolli ei ole pärast selle kasutuselevõtmist siiski olnud võimalik paljude seadusandlike ettepanekute puhul kohaldada, eelkõige COVID-19 pandeemia tõttu, mis on nõudnud erakorralisi meetmeid. • Liikmesriikidega on vahetatud vähesel määral teavet ELi direktiivide ülevõtmisel piirialal rakendatavuse kontrollimise ja ulatuslikuma koordineerimise kohta. Mõned huvitavad algatused on siiski esile kerkinud. Näiteks Madalmaad ja Belgia (Flandria) on loonud piiritakistusi käsitleva haldustöörühma, et leida piiriülese taristu arendamisel esinevatele õiguslikele kitsaskohtadele lahendusi. Madalmaade valitsus on välja andnud ka piirimõju käsitleva juhenddokumendi, mis aitab valitsusel mõista uute või muudetud poliitikameetmete, seaduste ja eeskirjade mõju piirialade inimestele, ettevõtetele ja haldusasutustele.
3	Piiriülese avaliku halduse soodustamine	<ul style="list-style-type: none"> • E-valitsuse tegevuskavas on sätestatud ühekordsuse põhimõtte rakendamise raamtingimused. Selle <i>põhielemendid</i> võimaldavad piirialade piirkondlikel omavalitsustel rakendada e-valitsuse lahendusi. Peamine probleem on olnud piirialadele omaste konkreetsete elementide kindlaksmääramine. • Mõnede piirilahenduste juhtumite raames on käsitletud menetluste koostalitlust, näiteks ühtse maksuvormi kasutamist.

⁵³ <https://futurium.ec.europa.eu/en/border-focal-point-network>.

⁵⁴ www.b-solutions.eu.

⁵⁵ <https://futurium.ec.europa.eu/et/border-focal-point-network/b-solutions/b-solutions-solving-border-obstacles-compendium-now-accessible>.

		<ul style="list-style-type: none"> • Komisjon tegeleb katseprojektidega, millega edendatakse piiriüleseid riigihankeid. • Programmi „Digitaalne Euroopa“ kaudu toetab komisjon Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste loomist, et toetada VKEsid digitaalses innovatsioonis. Komisjon toetab ideed, et mõned neist keskustest võiksid olla piiriüleised.
4	Usaldusväärse ja arusaadava teabe esitamine ja abi andmine	<ul style="list-style-type: none"> • 2018. aasta oktoobris jõustus määrus, millega luuakse ühtne digivärav, mis annab ELi kodanikele ja ettevõtjatele ühtse juurdepääsu teabele, menetlustele, abile ja probleemide lahendamise teenustele. Protsessi käigus võeti täiel määral arvesse ühtse digivärava olulisust piirialade jaoks. Komisjon on hakanud edendama ühtse digivärava teenuseid lõppkasutajate ja teabelevitajate seas digitaalsete ürituste kaudu, sealhulgas piirialadel. • SOLVITI eesmärk on olla osa ühtse digivärava teenustest, abistades inimesi, kelle õigusi on rikkunud teise liikmesriigi ametiasutused. See on küll väga kasulik vahend, kuid kõikide registreeritud juhtumite seas on keeruline teha otsinguid piiriülesest seisukohast. Komisjon püüab integreerida mõned otsingusõnad, mis võiksid piirikeskuse jaoks kasulikud olla. Koostöö asjaomaste talitustega on siiski olnud hea ning teavet on alati jagatud. • Teenuse „Teie Euroopa Nõuanne“ puhul on pärast COVID-19 pandeemia mõju tõkestamiseks koordineerimata ja kiiresti muutuvate piirikontrollimeetmete kasutuselevõttu järsult suurenenud piirialadel elavate inimeste päringute arv. Eriti negatiivselt on need meetmed mõjutatud töö- ja pereelu.
5	Piiriülese tööhõive toetamine	<ul style="list-style-type: none"> • Piiriülese tööhõive edendamine ja hõlbustamine. ELis on ligikaudu 2 miljonit piirialatöötajat (eeskätt Prantsusmaalt, Saksamaalt ja Poolast, kes töötavad peamiselt Saksamaal, Šveitsis, Luksemburgis ja Austrias)⁵⁶. Mõningatel nende riikide vahelistel piiridel ollakse valmis pakkuma osale töötajatele olulist teavet (nt EURESe piiriüleised partnerlused, võrgustik „Infobest“, „Groupement transfrontalier européen“, „Die Grenzgänger“, „GrensInfo“ jne). Paljudel piiridel ei ole siiski ikka veel teabeteenuseid, mis päsib piiriülese tööhõive potentsiaali; näiteks EURESe piiriüleste partnerluste hõlmavus on endiselt osaline. Lisaks takistab asjaolu, et kummalgi pool piiri olevate tööturgude andmed ei ole integreeritud, tööturgude ühendamist piiriülestes piirkondades, kuna piiriülese tööhõive edendamise meetmeid ei soodusta. • COVID-19 järgsed suunised. Komisjon andis välja suunised, milles kutsus liikmesriike üles lubama piiriülestel töötajatel riiki siseneda. • Andmed piiriülese tööhõive kohta. Vt allpool tõendusmaterjali kogumist käsitlev punkt 10. • ELi algatuste piiriülese koostöö mõõde. Piirikeskus on läbi vaadanud mitu olulist algatust (nt Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, EURESe tegevusaruanne), veendumaks, et neis võetakse piiriülest mõõdet asjakohaselt arvesse.

⁵⁶ 2019. aasta aruanne ELi-sisese liikuvuse kohta: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=et&pubId=8242&furtherPubs=yes>.

6	Mitmekeelsuse edendamine piirialadel	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa keeleõppe tunnuskirja algatuse⁵⁷ raames tunnustatakse kõige uuenduslikumaid keeleõppealgatusi programmi „Erasmus+“ riikides. Aastatel 2018–2020 oli algatuse üks kahest prioriteedist keelebarjääride kõrvaldamine dünaamilisemate piirialade loomiseks. 2019. aasta kogumikus kirjeldatud projektid illustreerivad võimalikke meetmeid, mida tuleks piirialadel rakendada⁵⁸. • Programmist „Erasmus+“ rahastati 25 koolihariduse valdkonna koostööprojekti, millega soodustatakse varajast keeleõpet ja -teadlikkust ning arendatakse kakskeelseid õppevõimalusi, eelkõige piirialadel⁵⁹. • Haridusvaldkonna spetsialistidele mõeldud veebiplatvormil School Education Gateway, mida rahastatakse programmi „Erasmus+“ raames, avaldatud materjalides rõhutati piiriülese koostöö ja keeleõppe tähtsust⁶⁰.
7	Piiriülese juurdepääsetavuse hõlbustamine	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Komisjon avaldas puudevate piiriüleste raudteeühenduste kaardistamise tulemused (2018). Seejärel peeti 2019. aastal suur konverents, kus osalesid piirialade sidusrühmade ja ühistranspordiga tegelevate kogukondade esindajad⁶¹. • Käimas on täiendav töö, mille käigus uuritakse, mil määral on piiriülesed ühistransporditeenused juba olemas, tehakse kindlaks lüngad ja koostatakse suunised. • Piirilahenduste algatuse raames käsitleti 43 esimesest projektist 10 puhul piiriülest transporti ja otsiti lahendusi olemasolevatele õiguslikele probleemidele.
8	Terviseteenuste suurema koondamise edendamine	<ul style="list-style-type: none"> • Piiriüleste terviseteenuste põhjalik kaardistamine sisepiiridel on laialdaselt suurendanud teadlikkust ja arusaamist nii tervishoiusektoris kui ka piiriülestes piirkondades. Samuti töötati välja konkreetsed abivahendid, mida saab kasutada sarnaste koostöövormide kasutuselevõtmiseks. Nüüdseks on olemas tunnustatud ja kasvav piiriülese tervishoiu kogukond, kes püüab selles sektoris aktiivselt olukorda parandada (nt EUREGHA⁶² ja Euroopa Piirialade Ühenduse loodud temaatilised tervishoiuvõrgustikud). • Suurel konverentsil, mis oli pühendatud tervishoiualase koostöö tõhustamisele piiriülestes piirkondades, tutvustati näiteid piiriülese tervishoiu valdkonnas tehtavast koostööst,⁶³ et toetada sarnase koostöö sisseadmist teistes piirkondades. • Ühe piirilahenduste projekti tulemusena, mille raames käsitleti arstide automaatse piiriülese tunnustamise puudumist, sõlmiti Prantsusmaa ja Hispaania ametiasutuste vahel kahepoolsed lepingud piiriüleste terviseteenuste osutamiseks.

⁵⁷ https://ec.europa.eu/education/policies/multilingualism/european-language-initiatives_et.

⁵⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/276c4d9e-433c-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-et/format-PDF/source-180951865>

⁵⁹ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects_et.

⁶⁰ <https://www.schooleducationgateway.eu/et/pub/latest/news/border-regions-learning-the-n.htm>.

⁶¹ <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/7bdaacc0-05cb-11ea-8c1f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-108771252>.

⁶² <http://www.euregha.net/crossborderhealthcare/>.

⁶³ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/booklet_enhancing_healthcare_cooperation.pdf.

		<ul style="list-style-type: none"> Tõhustatud on ka selliste algatuste väljatöötamise finantsraamistikku ja see muutub Interregi järgmise põlvkonna programmide puhul veelgi olulisemaks. Euroopa Komisjon on soovitanud sellesse sektorisse investeerida, sest see toob nii teenuste kasutajatele kui ka teenuseosutajatele palju kasu.
9	Piiriülese koostöö õigus- ja finantsraamistik	<ul style="list-style-type: none"> Piiriülese koostöö finantsraamistik aastateks 2021–2027 pandi paika mitmeaastases finantsraamistikus ja kehtestati uue Interregi määrusega. See hõlmab uusi elemente piiriülestes piirkondades parema juhtimistava edendamiseks. Komisjon tegi Interregi järgmise põlvkonna piiriülese koostöö programmide kavandamisel liikmesriikidega varases etapis koostööd piirisuuniste kaudu, milles on esitatud kõigi ELi sisepiirialade põhijooned ja võimalused ning rõhutatud vajadust käsitleda neid alasi funktsionaalsete piirkondadena. Komisjon tegi ettepaneku tugevdada piiriülese koostöö õigusraamistikku määrusega, millega luuakse õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamise mehhanism. Selle peamine eesmärk on anda liikmesriikidele võimalus piiriüleste projektide (kas investeringute või teenuste) rakendamist takistavate õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks. Läbirääkimised selle üle on käimas.
10	Piiriülese suhtluse kohta töendusmaterjali kogumine, et teha teadlikke otsuseid	<ul style="list-style-type: none"> Koos statistikaametitega viidi ellu katseprojekt, mille eesmärk oli uurida parimaid viise piirialatöötajate voogude kindlaksmääramiseks kogu ELis ning mille tulemusena tehti paljulubavaid edusamme haldusandmete ja suurandmete kasutamisel. Järeelmeetmete projekt on ettevalmistamisel. Euroopa Komisjon toetas piiriüleste statistikaametite ja piirkondlike andmeportaalide võrgustiku loomist, mis uuriks piiriüleste andmete väljatöötamise häid tavasid. Võrgustik keskendub praegu piiriülest pendelrännet käsitlevate andmete väljatöötamisele. Sellise koostöö põhjal avaldas Eurostat tööjõu-uuringu piirkondlike tabelite parema kogumi, mis annab põhjalikumad teavet piiriülese tööjõu kohta. See pakub täiendavat tuge piirialatöötajate arvu mõõtmiseks haldusandmete põhjal. Komisjon toetab piirkondlike tööturuandmete põhjalikumad analüüsi, milles keskendutakse kogu piiriülesele piirkonnale, et anda liikmesriikidele teavet juhtumite kohta, kus piiriülene pendelränne võib aidata ebavõrdseid turge tasakaalustada.